

Ciekawostki o kolei: 38 sprawdzonych faktów

Ciekawostki zebrał: Marcin Balana · Opublikowano: 19.10.2026 · Zaktualizowano: 20.10.2026 · Zweryfikowano: 20.10.2026

Kolej to transport po szynach, który od otwarcia linii Stockton–Darlington 27 września 1825 r. zmienił podróże, handel, a nawet sposób liczenia czasu. Na ziemiach polskich pierwszy pociąg ruszył w 1842 r. z Wrocławia do Oławy, a w 2025 r. polskie koleje przewiozły 438,97 mln pasażerów, najwięcej od 1995 r. Rekord prędkości na polskich torach to 293 km/h.

NAJWAŻNIEJSZE W SKRÓCIE

- Kolej Stockton–Darlington otwarto 27 września 1825 r., więc w 2025 r. minęło 200 lat od tego wydarzenia.
- Pierwszą linię kolejową na ziemiach polskich, z Wrocławia do Oławy, uruchomiono 22 maja 1842 r.
- W 2025 r. koleje w Polsce przewiozły 438,97 mln pasażerów, najwięcej od 1995 r.
- Pendolino osiągnęło w 2013 r. na Centralnej Magistrali Kolejowej 293 km/h, najwięcej w historii polskich torów.
- Japoński pociąg magnetyczny serii L0 rozpędził się w 2015 r. do 603 km/h.
- Kolej Transsyberyjska ma 9288 km i przecina 8 stref czasowych.
- Najwyżej położona stacja kolejowa świata, Tanggula w Tybecie, leży na wysokości 5068 m n.p.m.

Narodziny kolei

1 Kolej Stockton–Darlington ruszyła 27 września 1825 r.

Kolej Stockton & Darlington Railway otwarto 27 września 1825 r., a pierwszego dnia pracowała na niej lokomotywa parowa Locomotion zbudowana przez Robert Stephenson & Co. w Newcastle. Maszyna ważyła 6500 kg i jeździła do 1841 r. W 1875 r. ponownie ją uruchomiono na 50. rocznicę kolei, a dziś należy do zbiorów Science Museum Group.[1]

Źródło: Science Museum Group, Steam locomotive No. 1 'Locomotion', Stockton & Darlington Railway, Data odczytu: 2026.10.19

2 Lokomotywa Rocket wygrała w 1829 r. nagrodę 500 funtów

Lokomotywa Rocket Roberta Stephensona wygrała w 1829 r. próby w Rainhill, w których rywalizowało 5 lokomotyw. Jechała średnio 12 mil na godzinę (ok. 19 km/h) i osiągnęła najwyżej 30 mil na godzinę (ok. 48 km/h). Stephensonowie zdobyli nagrodę 500 funtów, a Rocket pracował potem na kolei Liverpool–Manchester otwartej w 1830 r.[2]

Źródło: Science Museum Group, Stephenson's Rocket, Data odczytu: 2026.10.19

3 Rocket trafił do muzeum w 1862 r.

Lokomotywę Rocket z 1829 r. przekazano w 1862 r. do Patent Office Museum w Londynie, niekompletną i częściowo zniszczoną. Wcześniej w ciągu 18 miesięcy od zwycięstwa w Rainhill przeszła poważną przebudowę, a w ciągu 10 lat odstawiono ją z ruchu. Pierwszy raz poza Wielką Brytanią pokazano ją w 1998 r., w Japonii.[2]

Źródło: Science Museum Group, Stephenson's Rocket , Data odczytu: 2026.10.19

4 Pierwsze metro świata otwarto w Londynie w 1863 r.

Pierwszą podziemną kolej świata, Metropolitan Railway, otwarto w Londynie 10 stycznia 1863 r. na trasie z Paddington do Farringdon, z 6 stacjami pośrednimi. Pociągi ciągnęły wtedy lokomotywy parowe, dlatego tunele potrzebowały wielu otworów wentylacyjnych do odprowadzania dymu i pary.[3][4]

Źródła: Transport for London, Happy Birthday London Underground , Data publikacji: 2023.01.10, Data odczytu: 2026.10.19; Transport for London, London Underground , Data odczytu: 2026.10.19

5 Pierwsza głęboka kolej elektryczna ruszyła w 1890 r.

Pierwszą na świecie głęboko położoną kolej podziemną z napędem elektrycznym, City and South London Railway, otwarto w Londynie 18 grudnia 1890 r. Linia biegła od King William Street w pobliżu Bank do Stockwell. Trakcja elektryczna pozwoliła drążyć tunele znacznie głębiej niż w czasach lokomotyw parowych.[3][4]

Źródła: Transport for London, Happy Birthday London Underground , Data publikacji: 2023.01.10, Data odczytu: 2026.10.19; Transport for London, London Underground , Data odczytu: 2026.10.19

6 Ile osób przewozi londyńskie metro?

Londyńskie metro po raz pierwszy przewiozło 1 mld pasażerów w ciągu roku w 2007 r., podaje Transport for London. W roku 2016/17 odbyło nim 1,37 mld podróży. Najbardziej ruchliwy dzień w historii metra przypadł na 29 listopada 2019 r., gdy zanotowano 5,1 mln przejazdów.[3][4]

Źródła: Transport for London, Happy Birthday London Underground , Data publikacji: 2023.01.10, Data odczytu: 2026.10.19; Transport for London, London Underground , Data odczytu: 2026.10.19

7 Strefy czasowe w USA wprowadziły w 1883 r. koleje

Strefy czasowe w USA wprowadziły koleje: zegary kolejowe w całym kraju przestawiono na nowy czas standardowy w południe 18 listopada 1883 r. Wcześniej w Ameryce Północnej działało ponad 144 lokalnych czasów, a na początku lat 80. XIX w. wciąż ok. 80. Tego dnia w kilku miastach zegary dwukrotnie wybiły południe.[5]

Źródło: Library of Congress (In Custodia Legis), Whose Time Is It Anyway? A Brief History of Standardized Time Zones in the United States , Data publikacji: 2024.11.01, Data odczytu: 2026.10.19

8 Kolejowy czas obowiązywał w USA do 1918 r.

System czasu stworzony przez zarządy kolei w 1883 r. pozostał standardem w USA aż do 1918 r., gdy Kongres uchwalił Standard Time Act. Decyzję o przestawieniu zegarów podjęta 11 października 1883 r. General Time Convention, która obradowała w hotelu Grand Pacific w Chicago. Już w 1865 r. w USA było ok. 35 000 mil torów.[5]

Źródło: Library of Congress (In Custodia Legis), Whose Time Is It Anyway? A Brief History of Standardized Time Zones in the United States , Data publikacji: 2024.11.01, Data odczytu: 2026.10.19

Wielkie linie i tunele

9 Jak długa jest Kolej Transsyberyjska?

Kolej Transsyberyjska ma 9288 km długości i łączy Moskwę z Władywostokiem, a z odgałęzieniem do portu Nachodka liczy 9441 km, podaje Encyclopaedia Britannica. Linia przecina 8 stref czasowych, a podróż nią trwa 7 dni. Britannica w wydaniu dla uczniów podaje dla całej trasy z odcinkiem Petersburg–Moskwa ok. 9500 km.[6][7]

Źródła: Encyclopaedia Britannica, Trans-Siberian Railroad , Data publikacji: 2026.08.12, Data odczytu: 2026.10.19; Encyclopaedia Britannica (wydanie dla uczniów), Trans-Siberian Railroad , Data odczytu: 2026.10.19

10 Kolej Transsyberyjską budowało ponad 85 000 ludzi

Przy budowie Kolei Transsyberyjskiej pracowało, według szacunków, ponad 85 000 ludzi, podaje Encyclopaedia Britannica. Budowę rozpoczęto w 1891 r. z decyzji cara Aleksandra III i prowadzono równolegle na 3 odcinkach. Pierwszy odcinek, Kolej Zachodniosyberyjską z Czelabińska do rzeki Ob, ukończono w 1896 r.[6][7]

Źródła: Encyclopaedia Britannica, Trans-Siberian Railroad , Data publikacji: 2026.08.12, Data odczytu: 2026.10.19; Encyclopaedia Britannica (wydanie dla uczniów), Trans-Siberian Railroad , Data odczytu: 2026.10.19

11 Kolej Transsyberyjska w całości w Rosji dopiero od 1916 r.

Kolej Transsyberyjska biegła w całości przez terytorium Rosji dopiero od 1916 r., gdy ukończono linię nad Amurem. Wcześniej pociągi jeździły na skrót przez Mandżurię Koleją Wschodniochińską, czynną od 1903 r. Linię wokół Bajkału uruchomiono w 1905 r., a w latach 1974–1989 zbudowano trasę alternatywną, Magistralę Bajkalsko-Amurską.[6][7]

Źródła: Encyclopaedia Britannica, Trans-Siberian Railroad , Data publikacji: 2026.08.12, Data odczytu: 2026.10.19; Encyclopaedia Britannica (wydanie dla uczniów), Trans-Siberian Railroad , Data odczytu: 2026.10.19

12 Najdłuższy tunel kolejowy świata ma 57 km

Najdłuższym tunelem kolejowym świata jest Tunel Bazowy Świętego Gotarda w Szwajcarii, mierzący 57,1 km, uroczyscie otwarty 1 czerwca 2016 r. Biegnie nawet 2,3 km pod masywem Alp, budowano go 17 lat, a koszt wyniósł ok. 12,5 mld franków szwajcarskich. W 2018 r. projekt otrzymał European Railway Award.[8][9][10]

Rekord Źródła: World Economic Forum, From Gotthard to Guadarrama: these are the world's longest railway tunnels , Data publikacji: 2016.06.01, Data odczytu: 2026.10.20; HOCHTIEF, Gotthard Tunnel, Switzerland , Data odczytu: 2026.10.20; Guinness World Records, Longest rail tunnel , Data odczytu: 2026.10.20

13 Przebicie Tunelu Gotarda nastąpiło 15 października 2010 r.

Ostatni metr skały w Tunelu Bazowym Świętego Gotarda przebito 15 października 2010 r. ok. godz. 14:30, podał szwajcarski rząd. Maszyna drążąca z Faido dotarła do Sedrun we wschodniej nitce tunelu, 30 km od portalu północnego i 27 km od południowego. Szwajcarskie władze ogłosiły tego dnia, że najdłuższy tunel kolejowy świata stał się rzeczywistością.[11]

Źródło: Szwajcarska Rada Federalna (admin.ch), Gotthard base tunnel: Final breakthrough of the longest railway tunnel in the

world , Data publikacji: 2010.10.15, Data odczytu: 2026.10.19

14 Tunel Seikan w Japonii ma 23 km pod morzem

Japoński tunel kolejowy Seikan ma 54 km długości, z czego ok. 23 km biegnie pod dnem morza, podaje World Economic Forum. Dla porównania tunel pod kanałem La Manche otworzyli w 1994 r. królowa Elżbieta II i prezydent François Mitterrand, a szwajcarski Tunel Bazowy Lötschberg otwarto w 2007 r.[8]

Źródło: World Economic Forum, From Gotthard to Guadarrama: these are the world's longest railway tunnels , Data publikacji: 2016.06.01, Data odczytu: 2026.10.20

15 Najwyżej położona stacja kolejowa leży na 5068 m

Najwyżej położoną stacją kolejową świata jest Tanggula w Tybecie, leżąca 5068 m n.p.m., potwierdza Księga Rekordów Guinnessa. Stację na kolei Qingzang (Qinghai–Tybet) otwarto 1 lipca 2006 r. Nie ma stałej obsługi, a jej peron mierzy 1,25 km długości.[12]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Highest railway station , Data odczytu: 2026.10.19

Szybka kolej i rekordy prędkości

16 Pierwsza kolej dużych prędkości ruszyła w Japonii w 1964 r.

Pierwszą koleją dużych prędkości na świecie była japońska linia Tokaido Shinkansen, otwarta w 1964 r. między Tokio a Shin-Osaka. Pociągi jeździły z prędkością handlową ponad 200 km/h, ok. 210 km/h. Nazwa Shinkansen znaczy „nowa linia magistralna”, a pociągi nazywa się też „kulami” (ang. bullet train).[13]

Źródło: American Society of Mechanical Engineers (ASME), Tokaido Shinkansen, Landmark #211 , Data odczytu: 2026.10.20

17 Shinkansen ma tory o rozstawie 1435 mm

Japoński Shinkansen jeździ po torach o rozstawie normalnym 1435 mm, podczas gdy zwykłe japońskie koleje mają rozstaw 1067 mm. Szerszy tor pozwolił budować wagony o długości 25 m i szersze o 400 mm. Pierwsze składy miały 12 wagonów, wszystkie z napędem, zasilanych z sieci 25 kV prądu przemiennego.[13]

Źródło: American Society of Mechanical Engineers (ASME), Tokaido Shinkansen, Landmark #211 , Data odczytu: 2026.10.20

18 W 1992 r. Shinkansen woził ok. 4 razy więcej ludzi niż samoloty

Do 1992 r. japońskie pociągi Shinkansen przewoziły średnio ponad 600 000 pasażerów dziennie, ok. 4 razy więcej niż samoloty, podaje ASME. Wagony pierwszej serii 0 można dziś oglądać w kilku miejscach w Japonii. Na wystawach stoją też wagony czołowe pociągów testowych WIN350 i STAR21.[13]

Źródło: American Society of Mechanical Engineers (ASME), Tokaido Shinkansen, Landmark #211 , Data odczytu: 2026.10.20

19 Najszybszy pociąg świata jechał 603 km/h

Najszybszym pociągiem świata jest japoński pociąg magnetyczny (maglev) serii L0, który 21 kwietnia 2015 r. rozpędził się do 603 km/h, potwierdza Księga Rekordów Guinnessa. Rekord padł na linii Yamanashi, która jest linią testową. Spółka Central Japan Railway zaczęła budować pociągi L0 w 2010 r.[14]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Fastest maglev train , Data odczytu: 2026.10.19

20 Rekord pociągu na kołach to 574,8 km/h

Rekord prędkości pociągu na szynach i kołach to 574,8 km/h, osiągnięte 3 kwietnia 2007 r. o godz. 13:13 przez francuski skład V150. Rekord ustanowiły firmy Alstom, RFF i SNCF na 191. kilometrze linii dużych prędkości LGV Est européenne. Skład tworzyły 2 wagony napędowe TGV POS i 3 piętrowe wagony TGV Duplex.[15][16]

Źródła: Alstom, 574,8 km/h: new world rail speed record set at 13h13 on 3 April 2007 , Data publikacji: 2007.04.03, Data odczytu: 2026.10.19; Alstom, ALSTOM, RFF and SNCF set a new world rail speed record of 574,8 km/h , Data publikacji: 2007.04.04, Data odczytu: 2026.10.19

21 Poprzedni rekord TGV wynosił 515,3 km/h

Przed 2007 r. rekord prędkości kolei należał od 18 maja 1990 r. do francuskiego TGV Atlantique nr 325, który osiągnął 515,3 km/h. Pociąg ustanowił go na linii TGV Atlantique koło Vendôme, na 166. kilometrze. Nowy rekord z 2007 r. był wyższy o 59,5 km/h.[15][16]

Źródła: Alstom, 574,8 km/h: new world rail speed record set at 13h13 on 3 April 2007 , Data publikacji: 2007.04.03, Data odczytu: 2026.10.19; Alstom, ALSTOM, RFF and SNCF set a new world rail speed record of 574,8 km/h , Data publikacji: 2007.04.04, Data odczytu: 2026.10.19

22 Rekordowy pociąg V150 miał moc 19,6 MW

Francuski pociąg rekordowy V150 z 2007 r. miał łączną moc 19,6 MW, czyli 25 000 koni mechanicznych. Przed rekordem wykonano 40 przejazdów z prędkością ponad 450 km/h, łącznie ponad 200 godzin testów i 3200 km. Dane zbierało 600 czujników, a w programie uczestniczyło ponad 300 inżynierów i techników.[15]

Źródło: Alstom, 574,8 km/h: new world rail speed record set at 13h13 on 3 April 2007 , Data publikacji: 2007.04.03, Data odczytu: 2026.10.19

Kolej na ziemiach polskich

23 Pierwsza linia na ziemiach polskich ruszyła w 1842 r.

Pierwszą linię kolejową na ziemiach polskich, z Wrocławia do Oławy, uruchomiono 22 maja 1842 r. Linia miała 30 km długości. Ruszyła zaledwie 7 lat po otwarciu w 1835 r. połączenia kolejowego między Norymbergą a Fürth. Linia z Wrocławia była pierwsza na ziemiach polskich.[17][18]

Źródła: Muzeum Historii Polski (dzieje.pl), 175. rocznica uruchomienia linii kolejowej Wrocław-Oława , Data publikacji: 2017.05.21, Data odczytu: 2026.10.20; Zintegrowana Platforma Edukacyjna (zpe.gov.pl), Rozwój transportu lądowego w Polsce , Data odczytu: 2026.10.20

24 Pierwszy pociąg z Warszawy do Pruszkowa jechał 26 minut

Pierwszy pociąg z pasażerami na Drodze Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej przejechał z Warszawy do Pruszkowa 28 listopada 1844 r. Według „Kurjera Warszawskiego” podróż trwała 26 minut, a powrót tylko 20 minut. Pociąg wiozł m.in. namiestnika Iwana Paskiewicza, a dziś Szybka Kolej Miejska pokonuje trasę Warszawa Śródmieście–Pruszków w 22–23 minuty.[19]

Źródło: Muzeum Historii Polski (dzieje.pl), 180 lat temu z Warszawy do Pruszkowa odjechał pierwszy pociąg wiozący pasażerów , Data publikacji: 2024.11.28, Data odczytu: 2026.10.19

25 Kolej Warszawsko-Wiedeńską otwarto 14 czerwca 1845 r.

Pierwszy odcinek Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej, z Warszawy do Grodziska Mazowieckiego, oficjalnie otwarto 14 czerwca 1845 r. Była to najdłuższa jednorazowo budowana linia kolejowa w Europie. Magistrała dotarła do granicy w Maczkach w 1848 r., a w 1847 r. jeden z jej pierwszych konduktorów, Józef Rutkowski, wydał książkę „Parochód djabłem, czyli przesady gminu”.[20][19]

Źródła: Muzeum Historii Polski (dzieje.pl), Wystawa „170 lat Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej” , Data publikacji: 2015.12.13, Data odczytu: 2026.10.19; Muzeum Historii Polski (dzieje.pl), 180 lat temu z Warszawy do Pruszkowa odjechał pierwszy pociąg wiozący pasażerów , Data publikacji: 2024.11.28, Data odczytu: 2026.10.19

26 Centralną Magistralę Kolejową zbudowano w latach 1971–1977

Centralną Magistralę Kolejową (CMK) budowano od 1971 r. do 28 grudnia 1977 r., a jej elektryfikację zakończono w 1980 r. Pociągi pasażerskie zaczęły nią kursować w czerwcu 1984 r. Już w projekcie zakładano przystosowanie torów do prędkości ok. 250 km/h, a cały korytarz CMK liczy 223 km.[21][22]

Źródła: Radio Kielce, CMK najszybsza linia kolejowa w Polsce , Data publikacji: 2021.01.09, Data odczytu: 2026.10.20; Railway News, PKP PLK Completes 250 km/h High-Speed Tests in Poland , Data publikacji: 2026.09.25, Data odczytu: 2026.10.20

27 Od kiedy polskie pociągi jeżdżą 160 i 200 km/h?

Polskie pociągi po raz pierwszy zaczęły jeździć z prędkością 160 km/h w maju 1988 r., na Centralnej Magistrali Kolejowej. Na regularne kursowanie z prędkością 200 km/h trzeba było czekać do grudnia 2014 r. Prezes PKP Polskich Linii Kolejowych Remigiusz Paszkiewicz zapowiadał ten krok już w listopadzie 2013 r., w czasie testów Pendolino.[21][23]

Źródła: Radio Kielce, CMK najszybsza linia kolejowa w Polsce , Data publikacji: 2021.01.09, Data odczytu: 2026.10.20; PKP Intercity, 293 kilometry na godzinę. Pendolino w Polsce , Data publikacji: 2013.11.23, Data odczytu: 2026.10.20

28 Rekord prędkości na polskich torach to 293 km/h

Najwyższa prędkość w historii polskich kolei to 293 km/h, osiągnięta przez Pendolino w ostatnim dniu testów na CMK w listopadzie 2013 r. Wcześniej, 23 listopada 2013 r. o godz. 14:59, pociąg jechał 291 km/h między Górą Włodowską a Psarami. Przyjmuje się, że podczas testów skład powinien przekroczyć o 10% prędkość eksploatacyjną, która dla Pendolino wynosi 250 km/h.[23][21]

Źródła: PKP Intercity, 293 kilometry na godzinę. Pendolino w Polsce , Data publikacji: 2013.11.23, Data odczytu: 2026.10.20; Radio Kielce, CMK najszybsza linia kolejowa w Polsce , Data publikacji: 2021.01.09, Data odczytu: 2026.10.20

29 Polskie Pendolino przejechały ok. 70 mln km

Polskie pociągi Pendolino w ciągu 10 lat przewiozły ponad 39 mln pasażerów i przejechały łącznie ok. 70 mln km, podało PKP Intercity w grudniu 2024 r. Pierwszy oficjalny przejazd Pendolino w Polsce odbył się 14 grudnia 2014 r. Umowa z 2011 r. dotyczyła dostawy 20 pociągów, które pokonują dziennie średnio 22 tys. km.[24]

Źródło: PKP Intercity, 10 lat sukcesów Pendolino , Data publikacji: 2024.12.04, Data odczytu: 2026.10.19

30 W Stacji Muzeum stoi 50 zabytkowych pojazdów

Warszawska Stacja Muzeum pokazuje na zewnątrz 50 jednostek taboru kolejowego i ma w zbiorach ok. 6,5 tys. eksponatów. Jest kontynuatorką Muzeum Kolejnictwa, otwartego w 1973 r. na dawnym Dworcu Głównym przy ul. Towarowej i zlikwidowanego w 2016 r. Najstarszy parowóz w zbiorach to pruski TKb3 z 1880 r.[25][26]

Źródła: Muzeum Historii Polski (dzieje.pl), T. Kurowski ze Stacji Muzeum: muzealnictwo kolejowe w Polsce jest częścią naszego dziedzictwa kulturowego , Data publikacji: 2023.08.05, Data odczytu: 2026.10.20; Warszawa (pik.warszawa.pl), Stacja Muzeum , Data publikacji: 2019.04.26, Data odczytu: 2026.10.20

31 W Stacji Muzeum stoi parowóz Px29 z 1929 r.

Stacja Muzeum w Warszawie ma w zbiorach parowóz Px29-1704 z 1929 r., jedyny czynny na świecie z tej serii. Muzeum mieści się w dawnym dworcu Warszawa Główna Osobowa, a historii tego miejsca dopełnia stacja towarowa Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej z 1875 r. Wystawy w budynku zajmują 4 sale.[26]

Źródło: Warszawa (pik.warszawa.pl), Stacja Muzeum , Data publikacji: 2019.04.26, Data odczytu: 2026.10.19

Polska kolej dziś i na tle Europy

32 Ilu pasażerów przewiozła polska kolej w 2025 r.?

W 2025 r. koleje w Polsce przewiozły 438,97 mln pasażerów, podał Urząd Transportu Kolejowego. Więcej osób jeździło pociągami tylko w 1995 r., gdy według GUS było to 465 mln. Liczba pasażerów w 2025 r. była o ponad 56,6% wyższa niż w 2015 r., wyliczył Polski Instytut Ekonomiczny.[27][28][29]

Źródła: Inwestycje.pl (ISBnews, dane UTK), Kolej w Polsce miała 439 mln pasażerów w 2025 , Data publikacji: 2026.01.30, Data odczytu: 2026.10.20; XYZ.pl (PAP, dane UTK), Koleje przewiozły w 2025 r. 440 mln pasażerów , Data publikacji: 2026.01.30, Data odczytu: 2026.10.20; Polski Instytut Ekonomiczny, Tygodnik PIE 25/2026 , Data publikacji: 2026.06.25, Data odczytu: 2026.10.20

33 Ile razy w roku Polak jeździ pociągiem?

Statystyczny mieszkaniec Polski skorzystał w 2025 r. z kolei średnio 11,7 razy, najczęściej od 1995 r., gdy było to 12,1 przejazdu, wynika z danych UTK. Średnia odległość przejazdu wyniosła ponad 69,9 km. łącznie pasażerowie przejechali prawie 30,7 mld pasażerokilometrów.[27][28]

Źródła: Inwestycje.pl (ISBnews, dane UTK), Kolej w Polsce miała 439 mln pasażerów w 2025 , Data publikacji: 2026.01.30, Data odczytu: 2026.10.19; XYZ.pl (PAP, dane UTK), Koleje przewiozły w 2025 r. 440 mln pasażerów , Data publikacji: 2026.01.30, Data odczytu: 2026.10.19

34 Najbardziej ruchliwa stacja w Polsce to Wrocław Główny

Najwięcej pasażerów w Polsce obsłużyła w 2024 r. stacja Wrocław Główny, 28,8 mln, wynika z danych UTK przytoczonych przez Polski Instytut Ekonomiczny. Ponad 10 mln pasażerów rocznie obsłużono w 2024 r. na 27 stacjach kolejowych w Polsce. Wrocław jest też miastem, z którego w 1842 r. wyruszyła pierwsza kolej na ziemiach polskich.[29][17]

Źródła: Polski Instytut Ekonomiczny, Tygodnik PIE 25/2026, Data publikacji: 2026.06.25, Data odczytu: 2026.10.20; Muzeum Historii Polski (dzieje.pl), 175. rocznica uruchomienia linii kolejowej Wrocław-Oława, Data publikacji: 2017.05.21, Data odczytu: 2026.10.20

35 Sieć kolejowa w Polsce skurczyła się o 4800 km

Długość linii kolejowych w Polsce spadła z 24,0 tys. km w 1990 r. do 19,2 tys. km w 2014 r., podaje Zintegrowana Platforma Edukacyjna. W tym czasie długość linii zelektryfikowanych wzrosła z 11,4 tys. km do 11,8 tys. km. Do 1990 r. zelektryfikowano prawie połowę wszystkich linii kolejowych w Polsce.[18]

Źródło: Zintegrowana Platforma Edukacyjna (zpe.gov.pl), Rozwój transportu lądowego w Polsce, Data odczytu: 2026.10.19

36 Najgęstsza sieć kolejowa jest na Śląsku

Najgęstszą sieć kolejową w Polsce ma województwo śląskie, z 16 km linii na 100 km² powierzchni, a najrzadszą podlaskie, z 3,4 km na 100 km². Średnia dla Polski wynosi 6,2 km linii na 100 km². Dane pochodzą z mapy gęstości sieci kolejowej w materiale Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.[18]

Źródło: Zintegrowana Platforma Edukacyjna (zpe.gov.pl), Rozwój transportu lądowego w Polsce, Data odczytu: 2026.10.19

37 Kolej w UE przewiozła w 2024 r. rekordowe 443 mld pkm

Kolej pasażerska w Unii Europejskiej osiągnęła w 2024 r. 443 mld pasażerokilometrów, o 5,8% więcej niż w 2023 r., wynika z danych Eurostatu. To najwyższy poziom od 2004 r., gdy Eurostat zaczął zbierać te dane. Wynik z 2024 r. przekroczył też poziom z 2019 r., sprzed pandemii.[30][31]

Źródła: Global Railway Review (dane Eurostatu), EU rail passenger travel rises to record levels in 2024 while freight sees slight decline, Data odczytu: 2026.10.20; Railway PRO (dane Eurostatu), Europe is traveling more by train, but freight remains on the road, Data publikacji: 2026.04.11, Data odczytu: 2026.10.20

38 Polska jest drugą potęgą kolejowych przewozów towarów w UE

Polska zajęła w 2024 r. 2. miejsce w Unii Europejskiej pod względem kolejowej pracy przewozowej w transporcie towarów, z wynikiem 56,7 mld tonokilometrów, wynika z danych Eurostatu. Wyrzuciła ją tylko Niemcy (126,3 mld tkm), a za Polską była Francja (32,2 mld tkm). Cała UE osiągnęła 375 mld tkm.[30][31]

Źródła: Global Railway Review (dane Eurostatu), EU rail passenger travel rises to record levels in 2024 while freight sees slight decline, Data odczytu: 2026.10.20; Railway PRO (dane Eurostatu), Europe is traveling more by train, but freight remains on the road, Data publikacji: 2026.04.11, Data odczytu: 2026.10.20

Kolej w liczbach

Parametr | Wartość

Otwarcie kolei Stockton–Darlington | 27 września 1825 r.

Pierwsza linia na ziemiach polskich (Wrocław–Oława) | 22 maja 1842 r., 30 km

Oficjalne otwarcie Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej | 14 czerwca 1845 r.

Pasażerowie kolei w Polsce (2025) | 438,97 mln

Rekord prędkości na polskich torach (Pendolino, 2013) | 293 km/h

Rekord prędkości pociągu magnetycznego (2015) | 603 km/h

Rekord prędkości pociągu na kołach (2007) | 574,8 km/h

Długość Kolei Transsyberyjskiej | 9288 km

Najdłuższy tunel kolejowy (Gotard) | 57,1 km

Najwyżej położona stacja (Tanggula) | 5068 m n.p.m.

Źródła danych: Science Museum Group, Muzeum Historii Polski (dzieje.pl), Zintegrowana Platforma Edukacyjna, UTK (za ISBnews i PAP), PKP Intercity, Guinness World Records, Alstom, Encyclopaedia Britannica, World Economic Forum. Stan na 20 października 2026 r.

Mity i fakty o kolei

FAŁSZ

„Pierwszą koleją na ziemiach polskich była Kolej Warszawsko-Wiedeńska”

Linie Wrocław–Oława uruchomiono 22 maja 1842 r., 3 lata przed oficjalnym otwarciem pierwszego odcinka Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej. Kolej Warszawsko-Wiedeńska była pierwsza na ziemiach Królestwa Polskiego.[17][20]

Źródła: Muzeum Historii Polski (dzieje.pl), 175. rocznica uruchomienia linii kolejowej Wrocław-Oława , Data publikacji: 2017.05.21, Data odczytu: 2026.10.20; Muzeum Historii Polski (dzieje.pl), Wystawa „170 lat Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej” , Data publikacji: 2015.12.13, Data odczytu: 2026.10.20

CZĘŚCIOWO PRAWDA

„Najszybszym pociągiem świata jest francuskie TGV”

Francuski V150 ma rekord pociągu na kołach (574,8 km/h w 2007 r.), ale szybciej jechał japoński pociąg magnetyczny L0, który w 2015 r. osiągnął 603 km/h.[14][15]

Źródła: Guinness World Records, Fastest maglev train , Data odczytu: 2026.10.20; Alstom, 574,8 km/h: new world rail speed record set at 13h13 on 3 April 2007 , Data publikacji: 2007.04.03, Data odczytu: 2026.10.20

FAŁSZ

„Strefy czasowe w USA wprowadził rząd”

Czas standardowy wprowadziły w 1883 r. koleje, a Kongres uregulował go ustawą dopiero w 1918 r.[5]

Źródło: Library of Congress (In Custodia Legis), Whose Time Is It Anyway? A Brief History of Standardized Time Zones in the United States , Data publikacji: 2024.11.01, Data odczytu: 2026.10.19

FAŁSZ

„Polacy coraz rzadziej jeżdżą pociągami”

W 2025 r. koleje w Polsce przewiozły 438,97 mln pasażerów, najwięcej od 1995 r., a liczba pasażerów była o ponad 56,6% wyższa niż w 2015 r.[29][28]

Źródła: Polski Instytut Ekonomiczny, Tygodnik PIE 25/2026 , Data publikacji: 2026.06.25, Data odczytu: 2026.10.20; XYZ.pl (PAP, dane UTK), Koleje przewiozły w 2025 r. 440 mln pasażerów , Data publikacji:

2026.01.30, Data odczytu: 2026.10.20

Źródła

1. Science Museum Group, Steam locomotive No. 1 'Locomotion', Stockton & Darlington Railway. Adres: <https://collection.sciencemuseumgroup.org.uk/objects/co205767>. Data odczytu: 2026.10.19.
2. Science Museum Group, Stephenson's Rocket. Adres: <https://collection.sciencemuseumgroup.org.uk/objects/co26704>. Data odczytu: 2026.10.19.
3. Transport for London, Happy Birthday London Underground. Adres: <https://tfl-newsroom.prgloo.com/news/tfl-press-release-happy-birthday-london-underground-the-worlds-first-underground-railway-the-tube-celebrates-160-years-of-serving-the-capital>. Data publikacji: 2023.01.10. Data odczytu: 2026.10.19.
4. Transport for London, London Underground. Adres: <https://www.tfl.gov.uk/corporate/about-tfl/culture-and-heritage/londons-transport-a-history/london-underground>. Data odczytu: 2026.10.19.
5. Library of Congress (In Custodia Legis), Whose Time Is It Anyway? A Brief History of Standardized Time Zones in the United States. Adres: <https://blogs.loc.gov/law/2024/11/whose-time-is-it-anyway-a-brief-history-of-standardized-time-zones-in-the-united-states/>. Data publikacji: 2024.11.01. Data odczytu: 2026.10.19.
6. Encyclopaedia Britannica, Trans-Siberian Railroad. Adres: <https://britannica.com/print/article/602319>. Data publikacji: 2026.08.12. Data odczytu: 2026.10.19.
7. Encyclopaedia Britannica (wydanie dla uczniów), Trans-Siberian Railroad. Adres: <https://kids.britannica.com/students/article/Trans-Siberian-Railroad/277415>. Data odczytu: 2026.10.19.
8. World Economic Forum, From Gotthard to Guadarrama: these are the world's longest railway tunnels. Adres: <https://www.weforum.org/stories/industries-in-depth/worlds-longest-railway-tunnels-gotthard/>. Data publikacji: 2016.06.01. Data odczytu: 2026.10.20.
9. HOCHTIEF, Gotthard Tunnel, Switzerland. Adres: <https://hochtief.com/news-media/illustrations/gotthard-tunnel>. Data odczytu: 2026.10.20.
10. Guinness World Records, Longest rail tunnel. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/longest-rail-tunnel>. Data odczytu: 2026.10.20.
11. Szwajcarska Rada Federalna (admin.ch), Gotthard base tunnel: Final breakthrough of the longest railway tunnel in the world. Adres: <https://www.admin.ch/gov/en/start/documentation/media-releases.msg-id-35644.html>. Data publikacji: 2010.10.15. Data odczytu: 2026.10.19.
12. Guinness World Records, Highest railway station. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/highest-railway-station/>. Data odczytu: 2026.10.19.
13. American Society of Mechanical Engineers (ASME), Tokaido Shinkansen, Landmark #211. Adres: <https://www.asme.org/about-asme/engineering-history/landmarks/211-tokaido-shinkansen>. Data odczytu: 2026.10.20.
14. Guinness World Records, Fastest maglev train. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/fastest-maglev-train/>. Data odczytu: 2026.10.19.
15. Alstom, 574,8 km/h: new world rail speed record set at 13h13 on 3 April 2007. Adres: <https://www.alstom.com/press-releases-news/2007/4/574-8-km-h-new-world-rail-speed-record-set-at-13h13-on-3-April-2007-20070403>. Data publikacji: 2007.04.03. Data odczytu: 2026.10.19.
16. Alstom, ALSTOM, RFF and SNCF set a new world rail speed record of 574,8 km/h. Adres: <https://www.alstom.com/press-releases-news/2007/4/alstom-rff-and-sncf-set-a-new-world-rail-speed-record-of-574kmh>. Data publikacji: 2007.04.04. Data odczytu: 2026.10.19.
17. Muzeum Historii Polski (dzieje.pl), 175. rocznica uruchomienia linii kolejowej Wrocław-Oława. Adres: <https://dzieje.pl/node/74997>. Data publikacji: 2017.05.21. Data odczytu: 2026.10.20.
18. Zintegrowana Platforma Edukacyjna (zpe.gov.pl), Rozwój transportu lądowego w Polsce. Adres:

<https://zpe.gov.pl/a/rozwoj-transportu-ladowego-w-polsce/Dp9t736SI>. Data odczytu: 2026.10.20.

19. Muzeum Historii Polski (dzieje.pl), 180 lat temu z Warszawy do Pruszkowa odjechał pierwszy pociąg wiozący pasażerów. Adres: <https://dzieje.pl/artykuly-historyczne/180-lat-temu-z-warszawy-do-pruszkowa-odjechał-pierwszy-pociąg-wiozacy>. Data publikacji: 2024.11.28. Data odczytu: 2026.10.19.

20. Muzeum Historii Polski (dzieje.pl), Wystawa „170 lat Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej”. Adres: <https://dzieje.pl/wystawy/wystawa-170-lat-drogi-zelaznej-warszawsko-wiedenskiej>. Data publikacji: 2015.12.13. Data odczytu: 2026.10.19.

21. Radio Kielce, CMK najszybsza linia kolejowa w Polsce. Adres: <https://radiokielce.pl/285900/cmk-najszybsza-linia-kolejowa-w-polsce-rekordy-predkosci-120745>. Data publikacji: 2021.01.09. Data odczytu: 2026.10.20.

22. Railway News, PKP PLK Completes 250 km/h High-Speed Tests in Poland. Adres: <https://railwaynews.net/pkp-plk-completes-250-km-h-high-speed-tests-in-poland.html>. Data publikacji: 2026.09.25. Data odczytu: 2026.10.20.

23. PKP Intercity, 293 kilometry na godzinę. Pendolino w Polsce. Adres: <https://www.intercity.pl/pl/site/o-nas/dzial-prasowy/aktualnosci/293-kilometry-na-godzine-pendolino-w-polsce.html>. Data publikacji: 2013.11.23. Data odczytu: 2026.10.20.

24. PKP Intercity, 10 lat sukcesów Pendolino. Adres: <https://www.intercity.pl/pl/site/o-nas/dzial-prasowy/aktualnosci/10-lat-sukcesow-pendolino.html>. Data publikacji: 2024.12.04. Data odczytu: 2026.10.19.

25. Muzeum Historii Polski (dzieje.pl), T. Kurowski ze Stacji Muzeum: muzealnictwo kolejowe w Polsce jest częścią naszego dziedzictwa kulturowego. Adres: <https://dzieje.pl/node/150843>. Data publikacji: 2023.08.05. Data odczytu: 2026.10.20.

26. Warszawa (pik.warszawa.pl), Stacja Muzeum. Adres: <https://pik.warszawa.pl/miejsca/stacja-muzeum/>. Data publikacji: 2019.04.26. Data odczytu: 2026.10.20.

27. Inwestycje.pl (ISBnews, dane UTK), Kolej w Polsce miała 439 mln pasażerów w 2025. Adres: <https://inwestycje.pl/gospodarka/kolej-w-polsce-miala-439-mln-pasazerow-w-2025/>. Data publikacji: 2026.01.30. Data odczytu: 2026.10.20.

28. XYZ.pl (PAP, dane UTK), Koleje przewiozły w 2025 r. 440 mln pasażerów. Adres: <https://xyz.pl/dzieje-sie/koleje-przewiozly-w-2025-r-440-mln-pasazerow-najwyzsza-liczba-od-30-lat-8797>. Data publikacji: 2026.01.30. Data odczytu: 2026.10.20.

29. Polski Instytut Ekonomiczny, Tygodnik PIE 25/2026. Adres: https://pie.net.pl/wp-content/uploads/2026/06/Tygodnik-PIE_25-2026.pdf. Data publikacji: 2026.06.25. Data odczytu: 2026.10.20.

30. Global Railway Review (dane Eurostatu), EU rail passenger travel rises to record levels in 2024 while freight sees slight decline. Adres: <https://www.globalrailwayreview.com/news/232812/eu-rail-passenger-travel-rises-to-record-levels-in-2024-while-freight-sees-slight-decline/>. Data odczytu: 2026.10.20.

31. Railway PRO (dane Eurostatu), Europe is traveling more by train, but freight remains on the road. Adres: <https://www.railwaypro.com/wp/europe-is-traveling-more-by-train-but-freight-remains-on-the-road/>. Data publikacji: 2026.04.11. Data odczytu: 2026.10.20.